

Сковронська І. Ю.

Львівський державний університет внутрішніх справ

Юськів Б. М.

Львівський державний університет внутрішніх справ

СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА РИТОРИКА ЩОДО АГРЕСІЇ ЯК КАТЕГОРІЇ ЗЛА В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті акцентовано увагу на комунікативній поведінці сучасних політиків, яка віддзеркалює їх позицію щодо російської агресивної війни. Риторика політиків під час війни є не лише засобом комунікації, а й потужним інструментом впливу на суспільство, міжнародну спільноту та ворога. У контексті російсько-української війни агресія Росії стала центральною темою політичних дискусій, а саму агресію все частіше розглядають як категорію зла. Наголошено, що Російська агресія, як форма імперського реваншизму, дедалі більше сприймається як безумовне зло, що загрожує не лише Україні, а й світовому порядку. Це змушує світових лідерів називати війну не просто «конфліктом», а саме актом геноциду, злочином проти людяності. Відтак політики адаптують свою риторичку, акцентуючи увагу на моральних аспектах конфлікту, відповідальності агресора та необхідності боротьби з несправедливістю.

На прикладах продемонстровано, як активно політики використовують різні вербальні засоби, що в умовах агресивної війни набули різкої негативної семантики. Проаналізовано, яким чином тенденція використання емоційно-оцінної лексики, що базується на протиставленні «засудження» / «схвалення», імплікує трансформовану оцінку «плюс» / «мінус» і домінує. Емоційно-оцінна шкала атрибутів війни відображає фізичний, моральний і психологічний стан людини, асоціюється з проявами зла та різними формами насильства, які викликають у суспільства осуд та обвинувачення. Дії об'єкта обвинувачення, а саме країни-агресора, виражені пейоративною групою слів з відтінками критики, зневаги, ворожості.

Досліджено як зло і насильство, уособлені країною-агресором, супроводжуються негативними проявами поведінки людини, формуванням вчинків, що є найбільш небезпечними чинниками руйнування її духовної особистості, моральних принципів.

Ключові слова: політична риторика, агресія, агресивна війна, емоційно-оцінна лексика, комунікативна стратегія, лексико-граматичні засоби, осуд, обвинувачення, зло, насильство.

Постановка проблеми. Сучасна риторика займає провідне місце у гуманітарній сфері знань, включаючи семантику, синтактику і прагматику, виконуючи функцію комунікації та іншими складовими живого спілкування людей. Вчені зазначають, що перед риторикою стоять завдання, які полягають у вмінні швидко сприймати мовлення у всіх видах словесності і виявляти потрібні смисли для сприйняття оперативних рішень, творити думки й дії та втілювати їх у таку мовленеву форму, яка відповідає обставинам, що означає можливість створювати монолог, вести діалог і керувати системою мовленнєвих комунікацій у межах своєї компетенції.

Професор Бацевич Ф. наголошує, що риторика вирішує проблеми, що пов'язані із задумом, метою адресанта, правилами створення ним дискурсів, а також є тим ефектом, який викликають ці

дискурси і тексти у адресатів (слухачів, читачів) [1, с. 13].

Комунікативні тактики та стратегії стають інструментом у здійсненні політичної діяльності провідних політиків щодо агресії, зумовленої війною, і є ключовими чинниками формування громадської думки та міжнародної позиції. Використання риторичних прийомів, що апелюють до моральних категорій, сприяє мобілізації суспільства, зміцненню міжнародної коаліції та підтримці України у боротьбі проти агресора. Таким чином, політична риторика стає не лише засобом комунікації, а й важливою зброєю у війні за справедливість і свободу.

У сучасних умовах частими стають факти маніпулятивної діяльності через використання різних мовних засобів для впливу на різні групи людей. Такий прихований психологічний вплив спрямо-

ваний на формування у слухачів неусвідомлених переконань, емоцій і бажань, які можуть не мати реальних підстав. Політики і оратори розглядають свою аудиторію як складне соціальне утворення, що об'єднує різні групи, які відрізняються не лише за віком, статтю та професією, а й за характерними мовними вподобаннями [2].

Висловлювання сучасних найвпливовіших лідерів відображаються на розвитку подій у світі та впливають на формування очікувань громадян від цих подій у їхніх країнах. Особливо важливими політичні заяви стають у кризові періоди, коли вони можуть безпосередньо змінювати ситуацію на глобальному рівні. У різні історичні епохи риторика служила для вирішення політичних завдань у межах конкретних соціальних формацій. При цьому комунікація політиків з аудиторією має свої особливості, хоча й підпорядковується загальним законам риторики. Основні жанри політичної риторики різняться між собою обсягом та вагомністю вкладеного оратором змісту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Студіювання виступів посадових осіб, зокрема, президентів, прем'єр-міністрів, політиків викликає неабияку зацікавленість серед науковців. Зокрема, вивчаючи історію та сучасність політичної лінгвістики, Волянчук І. характеризує етапи осмислення ролі мови у політиці та вказує на зміни методів комунікативного впливу в нових політичних умовах. Зокрема, науковець називає кілька напрямів розвитку політичної комунікації – *риторичний, когнітивний та дискурсний* [3, с. 48]. Особливості сучасного стану політичної риторики в Україні є предметом дослідження вчених Переломової О., Рудик І., Шпортюк Н. Про роль лінгвориторичних стратегій, якими послуговуються світові лідери у своїх промовах щодо війни в Україні та у виокремленні тактик, що підпорядковані стратегіям, описує Самохвал О. Дослідник Щербак О. наголошує на ролі медіа в формуванні громадської думки щодо війни в Україні і як лінгвориторичні стратегії в засобах масової інформації можуть впливати на сприйняття подій та настрої суспільства. Шевченко І., Шевченко В. та Морозова І. аналізують ряд провідних номінацій збройної агресії росії проти України в англомовних медіа і роблять висновок, що концепт *війна / war* є найбільш точним відповідником стану збройної агресії, в той час як інші концепти слугують засобами маніпуляцій. Політичну риторику провідних лідерів країн висвітлюють вчені Подвойська О., Самойлова І., Вискушенко С., Василенко В., Сидоренко О. та інші.

Лобода Ю., Романюк С. досліджують експресивні засоби в політичних промовах, зокрема в інавгураційних. Роль лінгвопрагматичних стратегій в дебатах і промовах сучасних американських політиків описана в працях Стецик Т. На лінгвістичній специфіці висловлювань Володимира Зеленського акцентує наукову увагу Гурко В. і водночас виокремлює лексико-граматичні засоби, що використовуються політиками загалом для реалізації комунікативних стратегій і тактик, – метафори, фразеологізмів, анафор, антитези, омонімів, епітетів, повторюваних конструкцій тощо.

Постановка завдання. Формулювання цілей статті: виокремити мовно-стилістичні засоби, які використовують оратори для позначення агресивної війни росії проти України та визначити їх місце в емоційно-оцінній шкалі. Матеріалом досліджень є промови, заяви, звернення сучасних політиків, колишніх та чинних президентів Америки, Європи та України. Питання лексики, яку сьогодні використовують політики для інформування громадян щодо війни, залишаються актуальними для дослідження в аспекті прагмалінгвістики.

Виклад основного матеріалу. Мова і політика тісно пов'язані між собою. Вміння використовувати різні вербальні засоби політиками є дієвим засобом впливу на суспільство, на жаль в умовах агресивної війни, вони набули різко негативної семантики. З моменту розв'язання війни в Україні, можна помітити, як комунікативна тактика сучасних політиків віддзеркалює їхню позицію щодо агресора. Вона рясніє такими лексемами як *агресія, терор, варварство, зло, жорстокість, насильство, вбивство, звірство, дикість, тортури, геноцид, криваве місиво, бійня* тощо.

ООН у своїй резолюції 3314 (XXIX) розмежовує поняття *агресія* і *агресивна війна*: перше передбачає міжнародну відповідальність держави, а друге є злочином проти миру. До актів агресії належать військові дії, що порушують суверенітет, територіальну цілісність або політичну незалежність іншої держави. Це може включати вторгнення, окупацію, анексію із застосуванням сили, блокаду портів, бомбардування, напади на військові сили іншої країни чи використання території однієї держави для агресії проти третьої. *Анексія* у свою чергу означає насильницьке приєднання чужої території, що суперечить міжнародному праву [4]. Усі ці поняття пов'язані з насильством, яке визначається як умисне застосування сили або загрози задля обмеження прав і свобод особистості. Насильство має руйнівний вплив, призводить до експлуатації та завдання шкоди

людині і суспільству. Термін *наси́льство* належить до найдавнішого шару слов'янської лексики, суть його основного значення – *утиск, примушування, звалтування* [5, с. 165]. Як бачимо, асоціативне поле атрибутів *агресії* представлено лексемами *вторгнення, окупація, анексія, загарбання, бомбардування, насильницьке утримання, вторгнення* і є негативним як за акустичним складом, так і за визначенням. Отже, найбільш масовою формою насильства є *війни* з усіма її наслідками. Це сила, що *руйнує, принижує, експлуатує, твалтує* людську природу, завдає невинної шкоди людському життю.

Дослідниця Богуш А. зазначає, що протилежністю *наси́льства* є *нена́сильство* – принцип, що означає мир, гармонію та відсутність ворожнечі. Вона підкреслює, що насильство не є неминучим, і його можна позбутися, обираючи шлях злагоди та свободи. Найнебезпечнішими проявами людської жорстокості в сучасному світі є акти *агресії* та *війни*, які приносять страждання та руйнування [6, с. 50–51].

Риторика західних політиків демонструє чітке засудження дій росії. Лідери Європейського Союзу, США, Великої Британії та інших демократичних країн характеризують дії росії як загрозу глобальній безпеці, порушення міжнародного права та злочини проти людяності. Аналіз публічних промов англомовних політиків вказує на функціонування лексики на позначення нових реалій та понять, породжених часом. Можна прослідкувати великий асоціативний ряд лексичних одиниць, що номінують джерела та цілі загрози війни, наприклад: *«full-scale Russian invasion», «serious battlefield situation», «devastating war», «an illegal war of aggression», «terrible darkness to a young and entirely innocent European democracy», «brutal Russian invasion», «barbaric invasion», «nuclear confrontation», «horrible conflict», «overwhelming case», «psychological distraction maneuver»* тощо. Отже, асоціативне поле атрибутів війни містить смисли з конотацією, що характеризують фізичний, моральний і психологічний стан людини, а саме: асоціюються із *страхом, смертю, жахом, руйнуваннями, біллю, горем, стражданнями, кров'ю, тортурами, ворожнечею, катастрофою, ненавистю*. Війна проти України, за висловлюванням Бориса Джонсона, – це *«something that is clearly black and white, good and evil, right and wrong»* [7]. Отже, у даному протиставленні конкретизована протилежність *позитивного і негативного, світлого і темного, добра і зла, життя і смерті, святого і демонічного*. Олаф Шольц номі-

нує інструмент загрози через словосполучення *«Putin's aggression», «Putin's war», «Putin's escalation»* [8]. Слід зазначити, що протягом деякого періоду європейські політики уникали називати війну *війною*, а вживали замість цього лексеми *напад, агресія, конфлікт, вторгнення*. З початком повномасштабного вторгнення їхня риторика змінилася і було визнано, що це – *«справжня війна»*, а з часом *«збройна агресія проти України»*, яка несе загрозу всьому світові. Генеральна асамблея ООН 25 вересня 2024 року вперше ухвалила резолюцію, в якій називає *агресію росії проти України «загарбницькою війною»* [9].

Зло в політичній риторикі має багатовимірний характер. У випадку війни воно втілюється в актах насильства, злочинах проти мирного населення, знищенні інфраструктури та спробах ліквідації суверенітету держави. Російська агресія, як форма імперського реваншизму, дедалі більше сприймається як безумовне зло, що загрожує не лише Україні, а й світовому порядку. Це змушує світових лідерів називати війну не просто *«конфліктом»*, а саме: *«актом геноциду, злочином проти людяності»*.

З особливим акцентом використовується риторика американських президентів про боротьбу цивілізації з варварством, демократії з автократією, наголошуючи, що перемога України є ключовою для збереження ліберального світового порядку. Як зазначає Батринчук З., метафоричність є однією з ключових характеристик політичного дискурсу, що обумовлюється тим, що метафора слугує індикатором суспільної думки та настрою, за допомогою якого певні соціальні групи намагаються поширити свої політичні точки зору [10]. Джозеф Байден в емоційно-експресивній формі висловлюється про росію як таку, що намагається знищити демократію не тільки в своїй країні, а й за її межами і звертається до аудиторії з метою дискредитації опонента і до здійснення на неї впливу: *«Russia has strangled democracy», «Russia's brutal tactics»* [11]. В політичному дискурсі американського президента є метафори, які наголошують на необхідності знищити санкціями економіку росії, яка по-загарбницьки напала на Україну: *«We aimed at the heart of Russia's economy»*. Лексема *heart* вживається на позначення ключового органу людського організму, адже розуміємо, що ключовим органом економіки кожної країни є енергетика. Наприклад, використання в одному з виступів президента Америки метафори *«the throat of our democracy»* з надмірною силою підкреслює очевидну і закономірну значущість демократич-

них цінностей країни. *Демократія* асоціюється з людською істотою, чиє горло намагаються придушити опоненти. Ще виразніше звучить метафора «*the soul of democracy*», яка в його розумінні означає «*to breath freely, to think freely, to innovate, to educate, to live and love openly without fear*» [11]. Заклик у формі риторичного запитання: «*Will we sustain our support to help Ukraine win this war and preserve its freedom or walk away and let aggression be renewed and a nation be destroyed?*» [11] свідчить про розуміння необхідності світової підтримки України. З метою висвітлення сучасного іміджу росії на світовій арені Джозеф Байден активно використовує ряд слів негативної конотації: *aggression, bloody civil war, humanitarian crisis, extremism, chaos, cynicism, brutality, cruel, repression, violence, terror, de-Nazifying cynicism, climate of crisis, record displacement of people, a lie, obscene*, що належить до зони «мінус», відображає індивідуальне негативне ставлення президента до країни-агресора. В останніх заявах 47-го президента Америки Дональда Трампа про загрозу ще більшої ескалації російсько-української війни 47-й президент Америки Дональд Трамп асоціює війну з «*кривавим жахом*», «*кривавим безладом*».

Як бачимо, значна кількість дослідників вербалізації категорії оцінки єдині у думці, що мовна репрезентація ціннісних характеристик протиправних діянь країни-агресора є виключно негативною. Про важливість оцінного компоненту в житті людини пишуть такі українські вчені: Космеда Т., Бобошко Т., Сташкевич А. Ці дослідження ґрунтуються на тому факті, що взаємодія людини та дійсності реалізується в певних типах мовленнєвих актів, серед яких такі, як *осуд, схвалення, заохочення, обвинувачення*. Тобто таких, які відображають емоційне ставлення людини, що говорить, до предмета її оцінки. Емоційно-оцінна шкала, на думку Сташкевича І., має узагальнений вигляд і базується на протиставленні «засудження / схвалення», що експлікує трансформовану оцінку «плюс / мінус» [12]. До типу емоційної негативної оцінки відносять *осудливу, зневажливу, презирливу, лайливу*. *Осуд* з точки зору вчених належить до мовленнєвого жанру, за допомогою якого суб'єкт негативно оцінює когось чи щось, при цьому застосовує власний досвід, уявлення про категорії *добра* і *зла*. Щодо суті поняття *обвинувачення*, то цей мовленнєвий жанр приписує об'єкту обвинувачення такі дії, що категорично засуджуються суспільством або ж викликають осуд. Окремі дослідники зараховують *осуд* до морально-етичної, а *обвинувачення* до соці-

ально-правової сфер оцінки поведінки. Обвинувачення виражені пейоративами, що є стилістично нейтральними або стилістично зниженими мовними засобами. Космеда Т. слушно зауважує, що мова є асиметричною щодо категорії оцінки мовних засобів. Так, для вираження негативної оцінки їх набагато більше, ніж для вираження оцінки позитивної, де вони різноманітніші і багатші [13, с. 17–40; 122–124].

Поведінка агресора в особі диктаторської росії ототожнюється з поведінкою Римської імперії, яка розглядала народи за її межами як ворогів цивілізованого суспільства, яких задля їхнього ж таки блага треба винищити, чи просто сприймати як *materia vincendi* (матеріал для підкорення). Повсякденні, жорстокі набіги ворогів асоціювалися з такими епітетами як *дикунство, грубість, звіроподібність* та *варварство*. Чим серйознішою ставала загроза існуванню імперії, тим сильнішою виявлялася її ідеологія, тим жорстокіше трималася за ідею вічності імперії, що владарює над усіма народами [5, с. 458]. На межі VI і V ст. з'явилося поняття *barbaros*, яке вживали для позначення *злочинця* на відміну від грека і яке ніколи не вкоренилося у сфері права. Історичні розвідки вказують, що поняття *варвари* розвинулося зі страху перед зовнішньою загрозою для Греції з боку експансії персів. Наскільки грецька демократія формувала власний образ і образ свого громадянина, настільки й формувався образ варвара як антипода грецької *agête* (вищости). Якщо грекові були властиві такі чесноти як *мудрість, мужність, розсудливість, справедливість*, що виявляються у вільному суспільстві, то варварові приписували рабську природу, адекватною якій є деспотичні форми: *варвари* – розніжені, марнославні, боягузливі, невірливі, недисципліновані, зухвалі, що не знають міри [15 с. 454]. Поряд з поняттям *варвара* сформувалася особлива ідеологія щодо персів або ж щодо Сходу взагалі, яка ґрунтувалася на відмінностях між грецькою свободою та орієнтальною деспотією чи рабством [5, с. 455].

Як зазначає Гурко О., політична риторика має на меті не лише здійснення задуманого політичного впливу на країну-агресора та на її політичних вождів, але підтримку цінностей і свобод України й українців. Вагомими є його висновки щодо застосовування сучасними політиками комунікативних стратегій і тактик, а саме: стратегії самопрезентації із тактиками ототожнення та солідаризації з українським народом; стратегії дискредитації з тактиками звинувачення, осуду та образи; стратегії формування емоційного настрою

адресата із тактикою єднання та урахування ціннісних орієнтирів адресата, тактикою звернення до емоцій адресата; стратегії агітації з тактиками заклику та обіцянок [14, с. 19]. Тут вартим уваги є риторика президента нашої країни Володимира Зеленського з усім арсеналом мовно-стилістичних засобів, якими він послуговується у промовах задля підсилення змісту повідомлюваного та переконанні істинності зазначеного, чіткою орієнтацією на реалізацію певних завдань. Під час виступу на Генеральній Асамблеї ООН він називає росію «великим злом», переконуючи, що «злу не можна довіряти» [15]. «Це «терор», якого Європа не бачила. Не бачила вже 80 років! І ми просимо про відповідь. Про відповідь від світу. Це «божевілля» не має бути безкарним, а воєнні злочинці, хто скоює будь-які злочинні дії, повинні нести відповідальність» [15]. Повторювані конструкції в тексті мовця виконують функцію підтвердження правдивості фактів і заклику до світової спільноти щодо застосування санкцій стосовно тих, хто нехтує міжнародним правом.

У християнській етиці *зло* і *гріх* виступають як тотожні поняття. Як зазначає авторка Богуш А., гріх – це складне багатоманітне явище, сукупність трьох головних факторів: погіршеність у плані ціннісної орієнтації, недодержання норм духовно-моральної поведінки і відхилення від завершальної мети у плані Божественного призначення. Якраз гріх є першопричиною усіх помилкових наслідків у Богом створеній людській природі. З-поміж різних проявів людського гріха сьогодні найбільш небезпечними є насильницькі дії, агресія і жорстокість. Сукупність таких негативних

пристрастей людини, як *зздрість*, *ненависть*, *ревнощі*, *злість*, *гнів*, *гордощі*, *марнославство* і є витоком найжахливішого прояву гріха людини, що уособлює в собі *насильство*, *зло* в усіх проявах, *війну з агресивністю* і *жорстокістю* [6, с. 50].

Висновки. Отже, беззаперечною є знаковість мови політичної системи, оскільки вона зорієнтована на реалізацію і відображення світоглядної та ідеологічної позиції держави. Політична комунікація в час повномасштабного вторгнення росії в Україну є особливо важливою, оскільки виконує роль засобу спілкування між політиками і соціумом, демонструє відповідне політичне ставлення до країни-агресора та її політичних очільників, підкреслює в цей надскладний період для України підтримку цінностей і свобод українського народу. Вона породжує у громадян здатність до формування незалежної думки стосовно подій та явищ, критичну перцепцію і ставлення до реальності, а також прищеплює особисту відповідальність та бажання брати участь у політичному житті країни, поточних політичних процесах. Аналіз ціннісних характеристик протиправних діянь країни-агресора відтворює смисли, що мають негативну конотацію і підтверджує, що мовна картина світу українців, яка пов'язана з агресивною війною, наповнена емоціями страху, тривоги, занепокоєння, втрати певних благ, цінностей, загрози існування своєї держави та загрози особистому життю. Зло і насильство, які чинить країна-агресор, підтверджують виникнення у її представників усіх негативних проявів поведінки людини, аморальності вчинків, руйнування духовності особистості.

Список літератури:

1. Бацевич Ф. Сучасна риторика, прагматика спілкування і категорія точки зору. Сучасна педагогічна риторика: теорія, практика, міжпредметні зв'язки. Львів, 2007. С. 13–21.
2. Колотілова Н. А. Риторика в епоху Нового часу. URL: <https://www.westudents.com.ua/glavy/83044-75-ritorica-v-epohu-novogo-chasu.html> (дата звернення: 12.12.2024).
3. Воляннюк І. О. Політичний дискурс в умовах російсько-української війни: лінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 23. Том 1. С. 46–51.
4. Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 3314 (XXIX), 14 грудня 1974. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki_3314_\(XXIX\)](https://uk.wikipedia.org/wiki_3314_(XXIX)). (дата звернення: 18.11.2024).
5. Історія європейської ментальності /за ред. Петера Дінцельбахера. Львів: Літопис, 2004. 720 с.
6. Богуш А. М. Категорії духовності, добра, і ненасильства в сучасній педагогіці. *Розвиток громадянського суспільства: духовність і право*: зб. матеріалів III Міжнар. конф. Львів, 2010. 511 с. С. 50–51.
7. Prime Minister Boris Johnson's Address to the Ukrainian Parliament: 3 May 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-boris-johnsons-address-to-theukrainian-parliament-3-may-2022> (дата звернення: 10.11.2024).
8. Policy Statement by Olaf Scholz, Chancellor of the Federal Republic of Germany and Member of the German Bundestag, 27 February 2022 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-en/news/policy-statement-by-olaf-scholzchancellor-of-the-federal-republic-of-germanyand-member-of-the-german-bundestag-27-february-2022-in-berlin-2008378> (дата звернення: 12.12. 2024).

9. Нова резолюція ООН щодо окупованих Росією територій: РФ веде загарбницьку війну. URL: <https://tsn.ua/svit/genasambleya-oon-uhvalila-vazhlive-rishennya-schodo> (дата звернення: 15.12.2025).
10. Батринчук З. Р. Комунікативні стратегії і тактики у промовах Джозефа Байдена. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2020. № 46, Том 1. С. 30–34.
11. President Biden Full Speech at UN General Assembly. 24 September, 2024. URL: <https://www.google.com/search?q=11.+President+Biden+Full+Speech+at+UN+General+Assembly.+24+September> (дата звернення: 20.01.2024).
12. Сташкевич І. А. Вираження категорії оцінки на лексичному та синтаксичному рівнях мови. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all.../all.../6394>. (дата звернення: 15.01.2025).
13. Космеда Т. А. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики: формування і розвиток категорії оцінки. Львів, 2000. 350 с.
14. Гурко О. В. Лінгвостилістична специфіка політичних промов В. Зеленського. *Вчені записки ТНУ. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33(72). Ч. 1. № 4, 18–22.
15. Виступ Володимира Зеленського на Генеральній асамблеї ООН: тези. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/vystup-zelenskoho-na-heneralniy-asambliyi-oon> (дата звернення: 19 лютого 2025).

Skovronska I. Yu., Yuskiv B. M. MODERN POLITICAL RHETORIC ON AGGRESSION AS A CATEGORY OF EVIL IN THE CONTEXT OF THE WAR

The article focuses on the communicative behavior of modern politicians, which reflects their position on the Russian aggressive war. The rhetoric of politicians during the war is not only a means of communication, but also a powerful tool for influencing society, the international community and the enemy. In the context of the Russian-Ukrainian war, Russian aggression has become the central topic of political discussions, and aggression itself is increasingly viewed as a category of evil. It is emphasized that Russian aggression, as a form of imperial revanchism, is increasingly perceived as an unconditional evil that threatens not only Ukraine, but also the world order. This forces world leaders to call the war not just a «conflict», but an act of genocide, a crime against humanity. Therefore, politicians adapt their rhetoric, focusing on the moral aspects of the conflict, the responsibility of the aggressor and the need to fight injustice.

The examples demonstrate how politicians actively use various verbal means that in the conditions of an aggressive war have acquired a sharp negative semantics. It is analyzed how the tendency to use emotional-evaluative vocabulary, based on the opposition of «condemnation» / «approval», implies a transformed assessment of «plus» / «minus» and dominates. The emotional-evaluative scale of war attributes reflects the physical, moral and psychological state of a person, is associated with manifestations of evil and various forms of violence that cause condemnation and accusation in the society. The actions of the object of accusation, namely the aggressor country, are expressed by a pejorative group of words with shades of criticism, contempt, hostility.

It is investigated how evil and violence, personified by the aggressor country, are accompanied by negative manifestations of human behavior; the formation of actions that are the most dangerous factors in the destruction of his spiritual personality and moral principles.

Key words: political rhetoric, aggression, aggressive war, emotional-evaluative lexicology, communicative strategy, lexical-grammatical means, condemnation, accusation, evil, violence.